Toelichting Meerjarig investeringsplan

Inleiding
In de begrotingsvergadering van 5 november 2020 zijn vragen over de financiële ruimte voor toekomstige investeringen gesteld en werd de suggestie gedaan om een zogenaamd Meerjarig investeringsplan (MJIP) van 10 jaar op te stellen. Aanleiding was dat we veel investeringen op ons af zagen komen en we geen middelen in de begroting beschikbaar hadden voor vervanging en/of renovatie. Inmiddels hebben we een meerjarig investeringsplan opgesteld. De eerste versie is aangeboden bij de begroting 2022. Elke kadernota en begroting actualiseren we het plan. Daarmee is het een dynamisch document. Ook deze Begroting 2025 bevat een geactualiseerd MJIP.

Het Meerjarig investeringsplan biedt u inzicht welke investeringen de komende jaren op ons af komen. Voor deze investeringen zijn geen middelen beschikbaar voor vervanging en of renovatie. Het is ons volstrekt duidelijk dat de totale beschikbare financiële ruimte beperkt is voor bestuurlijke bestedingsvoorstellen en dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt. Hiervoor is visie nodig. Graag nodigen wij u uit om samen met ons de komende jaren hier vorm aan te geven. Ook is het, in verband met de beperkte financiële ruimte, duidelijk dat de investeringen gefaseerd moeten worden. Als voorbeeld kan worden genoemd de nieuwbouw, renovatie en verduurzaming van onderwijshuisvesting. Keuzes en fasering is het devies.

Waar mogelijk hebben we in het geactualiseerde MJIP een relatie gelegd met het coalitieakkoord en het bestuursprogramma. Zo zijn de uitkomsten van het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs in het MJIP verwerkt.

Financiering van het MJIP
Onze huidige systematiek is dat de bestuurlijke bestedingsvoorstellen integraal worden afgewogen en dat er vervolgens financiële ruimte voor deze voorstellen wordt gezocht. Vervolgens worden alle afzonderlijke voorstellen uitgewerkt en separaat aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Inmiddels zijn we erin geslaagd om separaat middelen te reserveren voor het MJIP. Dit zijn de middelen die de gemeente extra ontvangt uit de Herziening Gemeentefonds omdat we voordeelgemeente waren.

Financiële ruimte 2025
De financiële ruimte voor nieuwe investeringen is als volgt:

Budget MJIP	2025	2026	2027	2028
Begroting 2024	**258.205**	**258.205**	**258.205**	**258.205**
Mutaties/voorstellen				
1. Budget plattelandswegen	-18.750	-18.750	-18.750	-18.750
2. Structurele ruimte voor investeringen	180.000	180.000	180.000	180.000
3. Afschaffing opschalingskorting			0	0
4. Areaaluitbreiding: OZB	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal:	**211.250**	**211.250**	**211.250**	**211.250**
Totaal	**469.455**	**469.455**	**469.455**	**469.455**

Bestedingsvoorstellen 2025

Het college stelt voor, conform de Kadernota 2025, in deze Begroting 2025 de raad voor om de volgende investeringen te prioriteren.

	Investeringen met hoge prioriteit	Investering	Structureel
			2025
1	Gemeentehuis, renovatie en verduurzaming	3.000.000	150.000
2	Bruggen	196.800	11.000
3	Nieuwbouw School 59 en 75 in Buinerveen	515.050	3.000
4	Lokaal bewegingsonderwijs in Buinerveen	714.230	11.964
5	2e Exloermond, scholen IHP en MFA	5.077.000	228.465
6	Fietspad Exloo-Leewal	75.000	5.625
7	Top terrein (aanpassing gemeentewerf)	167.000	11.500
8	Investering GVVP 2025	600.000	45.000
	Totaal:	**10.345.080**	**466.554**

Deze bedragen zijn conform ons voorstel van de Kadernota 2025. De bedragen m.b.t. Gemeentehuis, renovatie en verduurzaming wijken licht af van het raadsvoorstel (aanvullend investeringskrediet € 3.049.600 en kapitaallast € 148.092) dat in de raadscommissie van 12 september 2024 is behandeld. De bedragen in dit raadsvoorstel zijn leidend en worden in deze begroting voorgesteld.

Toelichting op de investeringen
Hieronder worden de actuele alle (zowel geprioriteerde als niet geprioriteerde) investeringen van het MJIP toegelicht per categorie.

Binnensport
In de raadsvergadering van 10 mei 2021 is de Toekomstvisie binnensport behandeld en de visie vastgesteld en heeft het college de opdracht gekregen om uitvoering te geven aan de opgenomen opgaven. Uit deze visie blijkt dat diverse gymzalen, sporthallen en sportzalen sterk verouderd zijn en niet allemaal meer voldoen aan de eisen die in de huidige tijd worden gevraagd.

Gemeentewerf
Op de MJIP resteert een investering op de werf in 2e Exloërmond. Ook hier zijn aanpassingen nodig. Deze vloeien deels voort uit de doorontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Dit maakt dat het terrein qua inrichting niet meer voldoet aan de wensen van deze tijd. Daarnaast is de situering van de zoutloods in verband met de weersinvloeden niet ideaal. Tot slot kan de inrichting van het Afvalbrengpunt geoptimaliseerd worden.

Door aangescherpte regelgeving ten aanzien van de opslag van grond op het TOP (Tussentijdse OpslagPlaats) terrein is het noodzakelijk om de inrichting aan te passen. Gelijktijdig worden de aanpassing zo uitgevoerd dat ook de routing rond het Afvalbrengpunt wordt verbeterd. In de Begroting 2025 doen we een voorstel voor een deel-financiering. De overige gelden komen uit de reguliere budgetten.

Onderwijshuisvesting
We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen en dus ook voor nieuwbouw en/of renovatie. Ook speelt de verduurzaming van deze scholen daarbij een rol.

Het IHP is door de raad op 20 april 2023 vastgesteld.

Concreet is er budget noodzakelijk voor fase 1 voor de volgende gebouwen:

- CKC school 59:	€ 1.180.000
- OBS 75 Nieuw-Buinen:	€ 1.706.000
- OBS De Aanloop:	€ 1.624.000
- CKC De Borgh	€ 600.000
Totaal:	€ 5.110.000

In de begroting 2023 is al hiervoor € 3 miljoen beschikbaar gesteld en aanvullend in de begroting 2024 een aanvullend investeringskrediet van € 2.110.000 (met een kapitaallast van € 94.950), zodat er voldoende middelen zijn om fase 1 te realiseren.

In de begroting 2024 is voor het binnenklimaat en verduurzaming een bedrag van € 1.067.400 (kapitaallasten € 97.845) beschikbaar gesteld. Dit is bedoeld voor de scholen die vallen in fase 3 en 4 en voorlopig nog niet in aanmerking komen voor grootschalige renovatie of nieuwbouw.

Voor de investering van de nieuwbouw van School 59 en School 75 is budget opgenomen vanuit het IHP. Het beschikbare budget is na het opstellen van het Programma van Eisen niet toereikend gebleken. De netto extra structurele last van € 3.000 kan niet worden gedekt uit de beschikbare budgetten zoals aangegeven in het IHP. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste zijn de budgetten die vermeld staan in het IHP gebaseerd op normbedragen uit

2022 (bouwkosten vanaf 2022 gestegen). Ten tweede zijn de leerlingenaantallen in de meest recente leerlingenprognoses hoger waardoor er meer m2 gebouwd moet worden. De investeringen in kinderopvang worden terugbetaald door de kinderopvangorganisaties.

De scholen in 2e Exloërmond zijn in blok 2 (periode 2027-2030) van het IHP opgenomen. Op dit moment vindt er een verkenning plaats of de scholen samen met andere maatschappelijke voorzieningen samengebracht kunnen worden in een MFA. De wensen en behoeften van het onderwijs en de haalbaarheid qua financiën staan hierbij voorop. In de Begroting 2025 wordt voorgesteld deze scholen in een MFA onder te brengen en is een investeringsvoorstel gedaan.

Overige gebouwen
Onze gemeente heeft diverse overige gebouwen zoals woning / schapeninformatiecentrum en Willibrordkerk. Investeringen in deze gebouwen zijn afhankelijk van een visie over deze gebouwen. Daarbij is ook het verkopen van deze gebouwen een optie.

Verkeer
In de raadsvergadering van 17 oktober 2019 is het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) voor de periode 2019-2029 vastgesteld. De kosten van de projecten die voortvloeien uit het GVVP zijn geraamd op € 6.200.000. Rekening houdend met de verwachte subsidies en het combineren met andere gemeentelijke of provinciale projecten is de verwachting dat er 10 jaar lang € 500.000 per jaar nodig is. Dus in totaal is het gemeentelijk aandeel € 5.000.000.

Het krediet voor het Gemeentelijke Verkeer en Vervoerplan (GVVP) in de komende jaren is vanwege indexatie en de wens om extra te investeren in verkeersveiligheid verhoogd naar € 600.000 per jaar. De kapitaallasten bedragen € 55.000 per jaar

Bruggen (kunstwerken)
Uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) blijkt dat er structureel te weinig middelen beschikbaar zijn voor het onderhoud van bruggen. Hiervoor is incidenteel voor onderzoek naar achterstanden € 50.000 beschikbaar gesteld in de begroting 2022. In de begroting 2023 is door de raad besloten om € 11.000 beschikbaar te stellen voor twee bruggen in Borger en Odoornerveen.

In het MJIP staat een voorstel om een aantal bruggen in onze gemeente te renoveren. De kapitaallasten bedragen in totaal € 55.000

Fietspaden/voetpaden
Het college heeft de ambitie om een impuls te geven aan het thema recreatie en toerisme. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 is een totaalbedrag van € 305.000 beschikbaar gesteld om de kwaliteit van de voetpaden in de hele gemeente te verbeteren. Voor de fietspaden is inmiddels een investeringsplan opgesteld.

Het investeringsbedragen in het MIJP is aangepast conform de opzet en inhoud van het Fietsplan. Dit plan is recentelijk door externen opgesteld en het college komt de komende periode met een voorstel. Duidelijk is dat er keuzes moeten worden gemaakt, faseren en dat cofinanciering van rijk/provincie noodzakelijk is.

Voor de Doorfietsroute Borger-Exloo-Valthe-Emmen is in de Begroting 2022 het eerste deel van het krediet beschikbaar gesteld.

In deze Begroting wordt een voorstel gedaan m.b.t. het fietspad Exloo-Leewal.